

การศึกษาลักษณะการใช้กลวิธีการแปลแบบเพิ่มเติม และการ
ไม่แปลหรือละคำในการแปลคำ และกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีน
ในหนังสือสีจิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1

A Study of the Characteristics of Additional translation
Strategies and Non-Translation or Omission in the
Translation of Chinese Culture-Loaded Words and
Phrases into Thai: in a Case Study of Xi Jinping:
The Governance of China (Volume 1)

วันที่รับบทความ: 5 สิงหาคม 2567

หลี่ Chunli¹

วันที่แก้ไขบทความ: 25 สิงหาคม 2567

จตุวิทย์ แก้วสุวรรณ²

วันที่ตอบรับบทความ: 29 สิงหาคม 2567

บทคัดย่อ

คำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมถือเป็นหนึ่งในความท้าทายของการแปล บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการใช้กลวิธีการแปลแบบเพิ่มเติม และการไม่แปลหรือละคำในการแปลคำ และกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนในหนังสือ สีจิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1 การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยรวบรวมคำ และกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนจำนวน 459 คำ ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการใช้กลวิธีการแปลแบบเพิ่มเติมมี 38 คำ มีลักษณะดังนี้ 1) การเติมข้อมูลที่ถูกละไปของคำย่อในต้นฉบับ 2) การเติมองค์ประกอบตามไวยากรณ์ภาษาไทย และ 3) การเติมคำอธิบายเพิ่ม สำหรับกลวิธีการไม่แปลหรือละคำมี 32 คำ มีลักษณะดังนี้ 1) การตัดคำที่ใช้คู่กัน แต่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายกันในภาษาไทย 2) การตัดคำอุปมาอุปไมย หรือคำแสดงอาการ และการกระทำของคำ และกลุ่มคำ 3) การตัดส่วนเสริม หรือคำที่แปลออกมาผิดไวยากรณ์ภาษาไทย และ 4) การตัดคำที่สามารถตีความหมายโดยการอ่านเนื้อความข้างหน้าได้ ทั้งนี้วัตถุประสงค์ปลายทางของผู้แปลในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า เขาต้องการให้ผู้อ่านชาวไทยเข้าใจความหมายอย่างชัดเจน และรัดกุม รวมถึงช่วยให้ผู้อ่านชาวไทยเข้าใจภูมิหลังทางวัฒนธรรมจีนที่ผู้เขียนต้นฉบับต้องการสื่อให้ครบถ้วน

คำสำคัญ: คำทางวัฒนธรรมจีน การแปลแบบเพิ่มเติม การไม่แปลหรือละคำ

¹ นิสิตปริญญาโท ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

e-mail: chunli.i@ku.th

² รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

e-mail: chatuwit.k@ku.th

A Study of the Characteristics of Additional translation Strategies and Non-Translation or Omission in the Translation of Chinese Culture-Loaded Words and Phrases into Thai: in a Case Study of Xi Jinping: The Governance of China (Volume 1)

Received: August 5, 2024

Revised: August 25, 2024

Accepted: August 29, 2024

Chunli Li ¹

Chatuwit Keawsuwan ²

Abstract

Culture-loaded words and phrases are one of the challenges of translation. This article aims to study the characteristics of additional translation, non-translation, or omission in the translation of Chinese Culture-loaded words and phrases into Thai in a case study of Xi Jinping: The Governance of China (Volume 1). This qualitative study collected 459 Chinese Culture-loaded words and phrases; 38 words were translated by addition, and 32 were translated by omission. Through analysis, it was found that the characteristics of the additional translation strategies were as follows: 1) adding information that was omitted from abbreviations in the original text, 2) adding elements according to Thai grammar, and 3) adding additional explanations. For the strategies of non-translation or omission in the translation, they are as follows: 1) omitting words that are used together but have the same or similar meaning in Thai; 2) omitting metaphors or verbs; 3) omitting additions or words that are translated incorrectly in Thai grammatical structure; 4) omitting words that the preceding text can interpret. In the researcher's view, the translator's ultimate goal is to make Thai readers understand the meaning clearly and concisely, as well as to help Thai readers fully understand the Chinese cultural background that the original author intended to convey.

Keywords: Chinese Culture-loaded words, additional translation, non-translation or omission translation

¹ Graduate student, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University
e-mail: chunli.l@ku.th

² Assoc.Prof.Dr., Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University
e-mail: chatuwit.k@ku.th

บทนำ

ภายใต้สถานการณ์การพัฒนาเศรษฐกิจแบบพหุภาคีของโลก ประเทศจีนได้ดำเนินนโยบายปฏิรูปเปิดประเทศ 40 กว่าปี จนถึงปัจจุบันกลายเป็นประเทศหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญทางการเมือง และเศรษฐกิจของโลก ประชาคมโลกล้วนจับตามองการพัฒนาอย่างรวดเร็วของประเทศจีน แต่เนื่องจากความแตกต่างทางด้านระบบสังคม วัฒนธรรม รวมทั้งภาษาของแต่ละประเทศ อันเป็นอุปสรรคต่อการแลกเปลี่ยนระหว่างกัน จีนจึงตระหนักว่ามีความจำเป็นต้องหาช่องทางในการนำเสนอแนวคิดทางการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการศึกษานานาชาติโลก ทั้งนี้ก็เพื่อสร้างความเข้าใจกับประชาคมโลก รวมถึงแนวคิดการดำเนินการนโยบายในด้านต่าง ๆ และสร้างภาพลักษณ์ของประเทศอันตึบนเวทีโลก

หลายปีที่ผ่านมา ประเทศจีนได้ส่งเสริมการสอนภาษาจีนในต่างประเทศ การเผยแพร่หนังสือ ภาพยนตร์ และละครโทรทัศน์ของจีนในต่างประเทศ ระหว่างการแลกเปลี่ยนทางการศึกษา และวัฒนธรรม ภาษาถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม Peter Newmark (1988, p. 94) เห็นว่าวัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิต และการแสดงออกเฉพาะของชุมชนที่ใช้ภาษาใดภาษาหนึ่ง เป็นสื่อในการสื่อสาร โดย Newmark แบ่งภาษาเป็นสองกลุ่ม คือ ภาษาทั่วไป และภาษาส่วนบุคคล ซึ่งภาษาส่วนบุคคลจะแสดงวัฒนธรรมของกลุ่มชุมชนนั้น เมื่อใช้ภาษาส่วนบุคคลจะเกิดปัญหาในการแปล ดังนั้นการแปลคำแสดงวัฒนธรรมจึงถือเป็นประเด็นที่ควรให้ความสำคัญอย่างยิ่ง

หนังสือ สี่จิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1 ได้รวบรวมวาทะสำคัญของสี่จิ้นผิง รวมถึงสุนทรพจน์ ปาฐกถาถ้อยแถลง จดหมายอวยพร เป็นต้น โดยวัตถุประสงค์หลักคือต้องการให้สังคมโลกมองเห็นแนวคิดสำคัญของจีนในปัจจุบัน โดยจัดเรียงเนื้อหาในแต่ละหัวข้อตามลำดับเวลา และเพื่อให้ผู้อ่านทั่วโลกสามารถมองเห็น และเข้าใจระบบสังคม ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของจีน ซึ่งมีนักวิชาการสำรวจว่าได้มีการดำเนินการแปลเป็น 21 ภาษา และเผยแพร่ไปร้อยละประเทศ (Tang Chunmei, 2019, p. 232) สำหรับฉบับแปลภาษาไทยได้ตีพิมพ์เข้าสู่ตลาดเมื่อปี พ.ศ. 2559

Pu Biao and Zhu Chaowei (2019, p. 46) กล่าวถึงความสำคัญของการแปลคำทางวัฒนธรรมว่า หนังสือ สี่จิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1 ได้นำเสนอแนวคิด ทักษะใหม่เกี่ยวกับการบริหารประเทศมากมาย อีกทั้งยังมีคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนยกระดับความยากในการแปล หากมีความผิดพลาดจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิด ส่วนความเข้าใจผิดอาจมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ประเทศ หรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้

ชาวต่างชาติรวมถึงคนที่ไม่ได้อยู่ในยุคสมัยเดียวกันอาจจะไม่เข้าใจคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรม โดยคำเหล่านี้ไม่มีอยู่ในวัฒนธรรม หรือชีวิตประจำวันของประเทศนั้น ๆ คำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนในหนังสือ สี่จิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1 ตัวอย่างเช่น “一个中心、两个基本点” (หนึ่งศูนย์กลาง สองจุดพื้นฐาน) “物必先腐，而后虫生” (วัตถุต้องเน่าเปื่อยก่อน จึงจะเกิดหนอน) “心心相印” (ประสานใจ) “朝三暮四” (พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปมา) อีกทั้งยังมีคำและกลุ่มคำแสดงวัฒนธรรมจีนอื่น ๆ เช่น “墙头草” (หญ้าบนกำแพง) “红线” (เรื่องข้อบังคับ) ซึ่งคำและกลุ่มคำเหล่านี้มาจากนโยบายการเมือง เรื่องเล่าประวัติศาสตร์ วรรณกรรมของประเทศจีน หรือมาจากภูมิปัญญาของ

ชาวจีนที่สรุปจากประสบการณ์ของชีวิตประจำวัน ดังนั้น การศึกษากลวิธีการแปลคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจึงมีความสำคัญต่อการศึกษาวิชาการทางการแปล อีกทั้งยังมีความสำคัญต่อการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และการส่งเสริมความเข้าใจระหว่างประชาชนของทั้งสองประเทศ

จากที่กล่าวมาทำให้เห็นได้ว่า การแปลคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนในหนังสือ สี่จิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1 ต้องใช้กลวิธีการแปลที่เหมาะสม เพื่อถ่ายทอดความหมายและวัฒนธรรมที่ถูกต้อง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาลักษณะการใช้กลวิธีการแปลแบบเพิ่มเติม และการไม่แปลหรือละคำในการแปลคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนในหนังสือเล่มนี้ เพื่อดูลักษณะการใช้คำที่เกิดจากกลวิธีการแปล 2 วิธีนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาลักษณะการใช้กลวิธีการแปลแบบเพิ่มเติมและการไม่แปลหรือละคำในการแปลคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนในหนังสือ สี่จิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

คำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนในหนังสือ สี่จิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1 เป็นประชากรของการวิจัยครั้งนี้ โดยมีทั้งต้นฉบับภาษาจีน และฉบับแปลภาษาไทย ดังนี้ 1) ต้นฉบับภาษาจีน 习近平谈治国理政 (第一卷) แต่งโดย 习近平 พิมพ์เมื่อตุลาคม ปี พ.ศ. 2557 สำนักพิมพ์ 外文出版社 และ 2) หนังสือฉบับแปลภาษาไทย สี่จิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ พิมพ์ครั้งแรก สำนักพิมพ์มติชน พิมพ์เมื่อกันยายน ปี พ.ศ. 2559

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้ตารางบันทึกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ลักษณะการใช้กลวิธีการแปลสองกลวิธีโดย

2.1 เก็บรวบรวมและจัดทำตารางเทียบเคียงคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏในหนังสือ สี่จิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1 ทั้งต้นฉบับภาษาจีน และฉบับแปลภาษาไทย

2.2 วิเคราะห์ลักษณะการใช้กลวิธีการแปลแบบเพิ่มเติม และการไม่แปล หรือละคำโดยจัดทำเป็นตารางแยกประเภทคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนต่าง ๆ เพื่อบันทึกผลการวิเคราะห์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 สืบรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำทางวัฒนธรรม เกณฑ์การจำแนกประเภทคำทางวัฒนธรรม ทฤษฎีการแปลแบบเพิ่มเติมและการไม่แปลหรือละคำ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษากลวิธีของหนังสือ สี่จิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1

3.2 จัดบันทึกคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนจากการอ่านหนังสือ สี่จิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1 ทั้งต้นฉบับภาษาจีนและฉบับแปลภาษาไทย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การเปรียบเทียบความหมายของคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีน ทั้งต้นฉบับภาษาจีนและฉบับแปลภาษาไทย และวิเคราะห์กลวิธีการแปลแบบเพิ่มเติม และการไม่แปล หรือละคำที่ใช้ในการแปลคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนแต่ละประเภทในหนังสือ สี่จิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1

4.2 บันทึกข้อมูลการวิเคราะห์ลักษณะการใช้กลวิธีการแปลแบบเพิ่มเติมและการไม่แปลหรือละคำในหนังสือ สี่จิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1 พร้อมยกตัวอย่างจากต้นฉบับภาษาจีนและฉบับแปลภาษาไทย เพื่อนำผลการวิเคราะห์มาสรุปผลการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม

คำทางวัฒนธรรม

Gambier (อ้างถึงใน วราพัชร ชาลีกุล, 2560, หน้า 8) และ Liao Qiyi (2006, p. 232) เห็นพ้องกันว่าคำทางวัฒนธรรมเป็นคำหรือกลุ่มคำที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของวิถีชีวิตที่แตกต่างกันของผู้คนในแต่ละเชื้อชาติ สืบสมจากการใช้ชีวิตในประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน เช่น การศึกษา การเมือง ประวัติศาสตร์ ศิลปะ ระบบกฎหมาย ชื่อสถานที่ การแต่งกาย และอาหาร เป็นต้น ส่วน Fang Mengzhi (2011, p. 297) ให้คำนิยามว่า คำทางวัฒนธรรม หมายถึง คำศัพท์ที่มีวัฒนธรรมแฝงอยู่ รวมถึงสำนวน สุภาษิต คำพังเพย นิทาน และชื่อบุคคลที่ทรงอิทธิพล ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้พอเข้าใจว่าคำทางวัฒนธรรมหมายความว่าคำหรือกลุ่มคำที่แสดงวัฒนธรรมของชนชาติใดชนชาติหนึ่ง สามารถสะท้อนถึงสังคม ความเชื่อ ค่านิยม และความเป็นเอกลักษณ์ของมนุษย์ในชนชาตินั้น

แนวคิดการจำแนกคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรม การแบ่งประเภทคำทางวัฒนธรรมมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในวงวิชาการ ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างทฤษฎีในตารางด้านล่าง

ตารางที่ 1 การจำแนกคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรม

เกณฑ์	การจำแนกวัฒนธรรม	ระดับความหมายของคำ	ระดับคำศัพท์
การแบ่งประเภทของคำทางวัฒนธรรม	1) คำทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับนิเวศ 2) คำทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับวัตถุ 3) คำทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับสังคม 4) คำทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับศาสนา 5) คำทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับภาษา (Eugene Albert Nida, 1993, p. 91)	1) ความหมายเท่าเทียมกัน 2) ความหมายเหมือนกัน แต่การใช้คำต่างกัน 3) การใช้คำเดียวกัน แต่ความหมายต่างกัน 4) คำที่มีช่องว่างทางความหมาย (Zhao Chunfang & Du Mengmeng, 2021, p. 95)	1) ศัพท์สร้างขึ้นใหม่ 2) ศัพท์การเมือง 3) ศัพท์ที่มีสีพยางค์ 4) ภาษิต 5) ศัพท์อื่น (Yin Pi'an & Liu Mingxin, 2017, p. 79)

เนื่องจากหนังสือ ลีจิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1 มีสุนทรพจน์ทางการเมือง แดงการณื ตลอดจนหลักการ และนโยบายการปกครองประเทศโดยผู้นำจำนวนมาก จึงเป็นหนังสือทางการเมือง (Li Yunhan, 2000, p. 366) จากตารางเห็นได้ว่า การแบ่งประเภทคำทางวัฒนธรรมของนักวิชาการทั้ง 3 คน มีเกณฑ์ต่างกัน ผู้ศึกษาจะนำเกณฑ์เหล่านี้มาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาของตนเอง เพื่อจัดประเภทคำทางวัฒนธรรมจีนในงานวิจัยนี้

กลวิธีการแปลแบบเพิ่มเติมและการไม่แปลหรือละคำ

กลวิธีการแปลแบบเพิ่มเติมมีคำจำกัดความในหนังสือเรื่องวิธีวิทยาการแปลของ Huang Zhonglian (2009, p. 42) และตำราทฤษฎี และการปฏิบัติการแปลภาษาไทย-จีนของ Liang Yuanling (2008, pp. 108-112) ทั้งสองเล่มระบุว่า เป็นวิธีที่เพิ่มคำที่จำเป็นตามตรรกะ ไวยากรณ์ การใช้โวหาร ภาพพจน์ของภาษาปลายทาง หรือเพิ่มคำที่ไม่ได้ปรากฏ แต่มีความหมายแฝงอยู่ในต้นฉบับ โดยบริบทไม่มีการเปลี่ยนแปลง

สำหรับกลวิธีการไม่แปลหรือละคำ Huang Zhonglian (2009, pp. 50-51) กล่าวว่า ผู้แปลจะตัดหรือข้ามคำที่ปรากฏในภาษาต้นฉบับ โดยไม่ได้ตัดความหมายของคำ เพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจของคำแปลในฉบับแปลภาษาไทย ซึ่งตรงกันกับความคิดเห็นของ Liang Yuanling (2008, pp. 113-114) ที่จะตัดคำที่มีอยู่ในต้นฉบับ แต่ไม่จำเป็นต้องปรากฏในคำแปล และบริบทไม่มีการเปลี่ยนแปลงด้วย

ดังที่กล่าวมา กลวิธีการแปลแบบเพิ่มเติมและการไม่แปลหรือละคำสรุปได้ว่า จะเพิ่มหรือตัดคำของต้นฉบับเพื่อให้คำแปลแสดงความหมายอย่างครบถ้วนและมีความต่อเนื่องในภาษาปลายทาง ไม่ว่าจะเพิ่มหรือตัดคำ บริบทจะไม่มีการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น ส่วนที่ถูกเพิ่มเข้ามาหรือตัดออกไปนั้น ในต้นฉบับมีลักษณะอย่างไรบ้างจึงมีความสำคัญ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการดังกล่าวข้างต้นมาเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ เพื่อให้เห็นลักษณะการใช้กลวิธีการแปลแบบเพิ่มเติมและการไม่แปลหรือละคำในการแปลคำทางวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Wu Shuang and He Lingjing (2020, p. 128) ได้ศึกษาการแปลคำทางวัฒนธรรมจีนเป็นภาษาอังกฤษของหนังสือ ลีจิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1 โดยใช้ทฤษฎีการแปลเพื่อการสื่อสารพบว่า กลวิธีการแปลแบบเพิ่มคำศัพท์จะใช้แปลคำย่อ เพื่อเสริมข้อมูลที่ละไปในต้นฉบับ ส่วนการแปลแบบละคำจะใช้ในการแปลสองคำที่ติดกัน แต่มีความหมายเหมือนกันเพื่อเน้นย้ำ Zhu Chaowei (2020, p. 87) ศึกษาการแปลคำที่สรุปจากเรื่องราวประวัติศาสตร์จีนเป็นภาษาอังกฤษในหนังสือ ลีจิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1 พบว่า คำที่สรุปจากตำนาน เรื่องราว หรือยกมาจากวรรณกรรมจะใช้กลวิธีการแปลแบบเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มความหมาย และข้อมูลทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในเนื้อหาต้นฉบับ แต่ไม่ได้แสดงไว้อย่างชัดเจน การแปลแบบละคำจะละเวลาของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เน้นตรรกะทางภาษา หรือละคำที่เป็นอุปมาในสำนวนแสดงความหมายตรง

สำหรับวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทกับปริญญาเอกที่เกี่ยวกับการศึกษาการแปลในหนังสือ ลีจิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1 ผู้วิจัยได้รวบรวมการศึกษาดังนี้ สำหรับลักษณะการใช้

กลวิธีการแปลแบบเพิ่มเติมในผลการศึกษาของ Qi Ji (2015, p. 15) พบว่า ในบางครั้งจำเป็นต้องขยายความของต้นฉบับ และเพิ่มคำศัพท์ที่ไม่ได้อยู่ในข้อความต้นฉบับ วิธีการแปลนี้ใช้สำหรับคำย่อที่มีตัวเลข ผลการศึกษาของ Nie Xin (2019, p. 78) พบว่า การแปลแบบเพิ่มเติมจะใช้ในการเติมคำอธิบายหรือส่วนขยายของคำอุปลักษณ์ ซึ่งคำนี้แปลแบบตรงตัวแล้วความหมายยังไม่ชัดเจน Li Xinxing (2019, pp. 26-27) ได้ศึกษากลวิธีการแปลคำศัพท์ที่มีลักษณะเฉพาะของจีนเป็นภาษาฝรั่งเศส พบว่าการแปลแบบเพิ่มเติมจะใช้แปลบทกวีที่มีคำ อุปลักษณ์และสำนวน โดยจะเติมองค์ประกอบทางไวยากรณ์ที่ขาดหายไป หรือเติมคำอธิบายของคำ อุปลักษณ์ในบทกวี ส่วนสำนวนจะเติมคำที่ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมคำบุพบทที่ขาดไปในต้นฉบับ

ส่วนลักษณะการใช้กลวิธีการไม่แปลหรือละคำ ผลการศึกษาของ Qi Ji (2015, pp. 15-18) พบว่าการใช้กลวิธีนี้จะตัดคำที่ไม่สอดคล้องกับวิธีการคิด และการใช้ภาษาของภาษาปลายทาง วิธีการแปลนี้จะใช้ในการแปลบทกวีที่ยกมาใช้ในต้นฉบับ ซึ่งเติมคำอธิบายไว้ด้านหลังแล้ว และจะตัดสำนวนที่ใช้คู่กันแต่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายกัน ประเด็นนี้เหมือนกันกับผลการศึกษาของ Li Xinxing (2019, pp. 26-41) และ Pu Xinyue (2023, p. 37) นอกจากนี้แล้ว Li Xinxing ยังพบว่า ต้องตัดคำที่ทำหน้าที่เป็นคำคุณศัพท์ในประโยคต้นฉบับ และ Pu Xinyue จะละคำอุปลักษณ์ที่ขัดขวางความเข้าใจของผู้อ่าน ซึ่งตรงกันกับผลการศึกษาของ Nie Xin (2019, p. 78) โดยจะละคำอุปลักษณ์ตามความต้องการการใช้ภาษาไทย

อย่างไรก็ตาม จากงานวิจัยข้างต้นสามารถเห็นได้ว่าลักษณะการใช้กลวิธีการแปลเพิ่มเติมและการไม่แปลหรือละคำในการแปลคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนในหนังสือ สี่จิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1 ผู้ศึกษาจะนำลักษณะที่รวบรวมมาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาของตนเอง เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ผลการวิจัย

จากความหมายของคำทางวัฒนธรรม ผู้ศึกษาได้รวบรวมคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนในหนังสือ สี่จิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1 ทั้งหมด 459 คำ ซึ่งได้จัดประเภทตามลักษณะการใช้ภาษาในงานด้านการเมืองของ Li Yunhan (2000, pp. 367-370) ที่จะเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำหลายประเภท นอกจากคำศัพท์ด้านการเมือง ยังได้ยกบทกวีมาใช้เมื่อต้องการเน้นบริบทการพูด หรือเพื่อแสดงอารมณ์หรือความรู้สึกที่จริงจังและน่าเชื่อถือ อีกทั้งยังเลือกใช้คำอุปมาหรือสำนวนต่าง ๆ เพื่อให้ภาษาดูมีชีวิตชีวามากขึ้น ผู้ศึกษาจึงจัดประเภทเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) คำศัพท์ที่มีลักษณะทางการเมืองของจีน 2) บทกวี บทกลอนที่ถูกยกมากล่าวถึง 3) สำนวน สุภาษิตและคำพังเพยของจีน และ 4) คำศัพท์อื่นที่มีความหมายทางวัฒนธรรมจีน ผู้วิจัยจัดทำตารางสรุปประเภทคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนและจำนวนตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 การแบ่งประเภทของคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีน

ประเภทคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีน	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. คำศัพท์ที่มีลักษณะทางการเมืองของจีน	121	26.36
2. บทกวี บทกลอนที่ยกมาใช้ในบทความ	124	27.02
3. สำนวน สุภาษิตและคำพังเพยของจีน	187	40.74
4. คำศัพท์อื่นที่มีความหมายทางวัฒนธรรมจีน	27	5.88
รวม	459	100

จากการเก็บข้อมูลของคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนในหนังสือ สี่จิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1 และแบ่งคำเหล่านี้เป็น 4 ประเภท ผู้วิจัยจะนำคำที่ใช้กลวิธีการแปลแบบเพิ่มเติมและกลวิธีการไม่แปลหรือละคำของแต่ละประเภทไปศึกษาต่อ พร้อมทั้งยกตัวอย่าง

ตารางที่ 3 จำนวนคำการใช้กลวิธีการแปลแบบเพิ่มเติมและการไม่แปลหรือละคำ

ประเภทคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีน	การแปลแบบเพิ่มเติม	การไม่แปลหรือละคำ
1. คำศัพท์ที่มีลักษณะทางการเมืองของจีน	26	6
2. บทกวี บทกลอนที่ยกมาใช้ในบทความ	1	0
3. สำนวน สุภาษิตและคำพังเพยของจีน	8	26
4. คำศัพท์อื่นที่มีความหมายทางวัฒนธรรมจีน	3	0
รวม	38	32

จากการวิเคราะห์พบว่าคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนที่ใช้กลวิธีการแปลแบบเพิ่มเติม มีทั้งหมด 38 คำ และการไม่แปลหรือละคำมีทั้งหมด 32 คำ ส่วนคำที่เหลือเป็นลักษณะการแปลแบบอื่น ซึ่งไม่อยู่ในขอบเขตงานวิจัยครั้งนี้ จากตารางสามารถเห็นได้ชัดเจนว่า การแปลแบบเพิ่มเติมกับการไม่แปล หรือละคำมีส่วนที่ใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยสรุปเนื้อหาที่เพิ่ม และละไปในคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนด้วย 2 วิธีนี้ มีลักษณะดังนี้

กลวิธีการแปลแบบเพิ่มเติม

1. การใช้ภาษาของหนังสือ สี่จิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1 มีลักษณะแบบกระชับ ในต้นฉบับภาษาจีนมีคำย่อเป็นจำนวนมาก รวมถึงคำขวัญทางการเมือง หน่วยงานรัฐบาล และชื่อประชุม เมื่อแปลคำเหล่านี้จะแปลเป็นคำเต็มในภาษาไทย คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำที่เติมเข้ามา เช่น

1) 中央政治局 “กรมการเมืองของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน”

2) 两个一百年 “ครบรอบ 100 ปี สองวาระ”

3) 十一届三中全会 “ประชุมเต็มคณะครั้งที่ 3 ของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนชุดที่ 11”

4) 十三五 “แผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะ 5 ปี ฉบับที่ 13”

ตัวอย่างที่ยกขึ้นมาเหล่านี้เป็นคำย่อ หรือตัวเลขใช้แทนนโยบายของรัฐบาล และประชุมที่จัดขึ้นเป็นประจำ ซึ่งคำเหล่านี้ไม่มีอยู่ในสังคมไทย จำเป็นต้องเติมข้อมูลให้ครบสมบูรณ์ตามคำเต็ม จึงสามารถเข้าใจความหมายได้

2. สำหรับคำและกลุ่มคำในต้นฉบับที่ไม่ได้ระบุประธาน กรรม หรือส่วนขยายให้ชัดเจน แต่จำเป็นต้องมีในคำแปลตามไวยากรณ์ภาษาไทย ฉบับแปลจะเพิ่มส่วนที่ขาดไปเข้ามา เพื่อถ่ายทอดความหมายให้สมบูรณ์ เช่น

5) 改革开放 “ปฏิรูปเปิดประเทศ” คำนี้เป็นนโยบายของรัฐบาลจีนที่ถูกใช้มากกว่า 40 ปี คำ “ประเทศ” ที่เติมทำหน้าที่เป็นกรรมในภาษาไทย

6) 五位一体 “การพัฒนาห้าด้านให้เป็นหนึ่ง” คำนี้เป็นนโยบายของรัฐบาลจีนถูกเสนอขึ้นมาเพื่อพัฒนาประเทศทั้ง 5 ด้าน ส่วนที่เติมเข้ามาทำหน้าที่เป็นประธานในภาษาไทย

7) 先天下之忧而忧, 后天下之乐而乐 “จงเป็นคนแรกที่กังวลเรื่องของชาติและเป็นคนสุดท้ายที่เสวยสุข” คำนี้มาจากบทกวี ในต้นฉบับภาษาจีนเป็นประโยคขอร้อง แต่แปลเป็นภาษาไทยแล้วต้องเติมประธานของประโยคด้วย

8) 格格不入 “ขัดต่ออุดมการณ์อันสูงส่งของลัทธิคอมมิวนิสต์ทั้งสิ้น” คำนี้เป็นสำนวนหมายถึง มีความขัดแย้ง ไม่เข้ากัน ต้องอ่านบทความด้านหน้าจึงจะเข้าใจมีความขัดแย้งกับอะไร ดังนั้นคำแปลเติมกรรมเข้ามาเพื่อชี้แจง และให้เป็นประโยคที่สมบูรณ์ตามไวยากรณ์ไทย

3. สำหรับคำและกลุ่มคำที่แปลตรงตัวแล้วความหมายหรือบริบทยังไม่ชัดเจน คำแปลจะเติมคำอธิบาย เพื่อขยายความของคำในต้นฉบับ เช่น

9) 断章取义 “การดึงความมาเพียงบางประโยคโดยไม่พิจารณาบริบททั้งหมด” คำอธิบายที่เติมเข้ามาไม่ได้เป็นองค์ประกอบที่ขาดไปตามไวยากรณ์ แต่กลับมาเป็นการแสดงความหมายเชิงลบในต้นฉบับ

10) 相辅相成 “เสริมซึ่งกันและกัน จะขาดส่วนใดส่วนหนึ่งไปไม่ได้” คำนี้เป็นสำนวนซึ่งอ่านจากเนื้อหาด้านหน้ากล่าวถึงระบบและความสามารถในการบริหารประเทศ คำแปลจึงเติมคำอธิบายเข้ามาเพื่อการเน้นย้ำ

11) 自强不息 “การใช้ความพยายามอย่างไม่ลดละ เพื่อพัฒนาตนให้มีคุณธรรม และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่” สำนวนนี้ปรากฏในใจความสำคัญในปาฐกถาของประธานาธิบดีสีจิ้นผิงพบกับผู้ได้รับรางวัล และได้รับการเสนอชื่อให้เป็นบุคคลตัวอย่างด้านคุณธรรมแห่งชาติสมัยที่ 4 ประโยคที่เติมเข้ามาเสริมจุดประสงค์ของคำเพื่อการสั่งสอน

12) 钉钉子精神 “จิตวิญญาณแบบตอกตะปู (อุปมาว่า กิจการใด ๆ จะเจริญมั่นคงได้ต้องหมั่นปฏิบัติอยู่เสมอ และทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป เหมือนตอกตะปูไปที่ละดอก)” คำนี้เป็นคำที่ใช้โวหารภาพพจน์ ซึ่งคำนี้ใช้กันมานานจนเป็นที่เข้าใจ และรู้จักกันโดยทั่วไปในสังคมจีน ผู้แปลแปลตรงตัวแล้วใส่ความหมายโดยนัยของคำในวงเล็บเพื่อให้ผู้อ่านชาวไทยได้เข้าใจ

นอกจากนี้แล้ว ยังมีคำที่ไม่ได้ยกมากล่าวในบทความ เนื่องจากคำเหล่านี้ล้วนมีลักษณะตามสามประการข้างต้น

กลวิธีการไม่แปลหรือละคำ การใช้กลวิธีนี้มีอยู่ในสองประเภทของคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนในหนังสือ สี่จิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1 มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. คำและกลุ่มคำที่ปรากฏเป็นคู่ในต้นฉบับภาษาจีน สองคำนี้มีความหมายเดียวกันหรือคล้ายกัน เพื่อไม่เกิดความซ้ำซ้อนและความฟุ่มเฟือย แปลเป็นภาษาไทยจึงแปลแค่ส่วนเดียว ส่วนที่ขีดเส้นใต้เป็นคำที่ไม่ได้แปลหรือละคำ เช่น

13) 承前启后、继往开来 “สืบสานงานของคนรุ่นก่อน แล้วยุทธศาสตร์ให้คนรุ่นหลัง” สำนวนสองคำนี้ใช้คู่กันเพื่อการเน้นย้ำ เป็นคำที่มีความหมายคล้ายกัน คำแปลจึงตัดคำด้านหลังออก

14) 坐而论道、禁中清谈 “รู้แค่เพียงผิวเผินไม่สามารถอธิบายวิเคราะห์ได้” คำที่ไม่ได้แปลออกมาเป็นกริยาและสถานที่ ซึ่งเป็นส่วนขยายที่ละไปแล้วไม่ส่งผลต่อการเข้าใจความหมายของคำ

15) 照猫画虎、生搬硬套 “คอยแต่ลอกเลียนเอาอย่างส่งเดช” สองคำนี้มีความหมายคล้ายกัน แต่คำข้างหน้าใช้ไวยากรณ์ภาพพจน์ เพิ่มระดับความยากในการอ่าน ผู้แปลจึงตัดคำหน้าออก

16) 高朋满座、群英荟萃 “มิตรสหาย และบุคคลสำคัญต่างมาอยู่พร้อมหน้า” สองคำนี้ก็มีความหมายคล้ายกัน แต่มีส่วนที่แสดงความหมายเหมือนกัน คำแปลตัดส่วนที่ซ้ำออก เพื่อไม่เกิดความซ้ำซ้อน

2. ละคำที่เป็นคำอุปมาอุปไมย หรือคำที่แสดงอาการ และการกระทำในคำ และกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีน จะแปลด้วยใจความของคำนั้น เช่น

17) 朝气蓬勃 “มีพลัง” เนื่องจากอากาศของทั้งสองประเทศแตกต่างกัน บรรยากาศในยามเช้าในภาษาจีนหมายถึงมีชีวิตชีวา คำแปลจึงตัดคำอุปมาออกเพื่อไม่เกิดข้อสงสัย

18) 登高望远 “มองไปให้ไกล” คำแปลละคำกริยาไม่แปล เนื่องจากสำนวนนี้ในต้นฉบับภาษาจีนแสดงความหมายเชิงนามธรรม ไม่ได้หมายถึงต้องขึ้นไปยอดสูงจึงจะได้มองไปไกล

19) 审时度势 “พิจารณา” สำนวนนี้ตัดคำที่เป็นกรรม คือ สถานการณ์ เนื่องจากในต้นฉบับกล่าวถึงสถานการณ์หลายครั้ง ละไปแล้วไม่ส่งผลต่อความเข้าใจของคำ

20) 屡见不鲜 “พบเห็นกันอยู่บ่อย ๆ” สิ่งที่พบบ่อยย่อมจะไม่รู้สึกแปลก คำแปลจึงตัดส่วนขยายออกไป เนื่องจากผลสามารถคาดเดาได้ตามคำที่แปลออกมา

3. สำหรับคำและกลุ่มคำที่เป็นคำขวัญ นโยบาย หรือเหตุการณ์สำคัญของจีน จะละคำที่เป็นส่วนขยายของคำตามไวยากรณ์ภาษาไทย เน้นความหมายของคำนั้น เช่น

21) 两岸一家亲 “สองฟากฝั่งครอบครัวเดียวกัน” เพราะว่าเป็นครอบครัวเดียวกัน สามารถอนุมานว่าสนิทกันได้ คำแปลจึงตัดคำว่า “亲” (ญาติ, สนิทกัน) ออก

22) 文化大革命 “การปฏิวัติวัฒนธรรม” เนื่องจากคำนี้เป็นเหตุการณ์ที่มีผลกระทบอย่างกว้างขวางในประวัติศาสตร์จีน จึงใช้คำว่า “大” (ใหญ่) ขยายคำนามในต้นฉบับภาษาจีน และมีคำอธิบายข้างหลังบท คำแปลจึงตัดคำขยายออก

23) 三步走 “สามก้าว” คำแปลตัดคำกริยาออกไปเพื่อความถูกต้องตามไวยากรณ์ในการใช้ภาษาไทย

4. จากการสำรวจข้อมูลพบว่า มีสำนวนที่ไม่ได้แปลออกมาเลย การไม่แปลคำในต้นฉบับไม่ได้ทำให้ข้อมูลหรือความหมายหายไปและเปลี่ยนไป เช่น

24) 一以贯之 หมายถึง การกระทำไม่เปลี่ยนแปลง โดยจะตามหลักการ หรือเกณฑ์เดียวกันเสมอ ในต้นฉบับภาษาจีนใช้แสดงความต้องการในการทำตามนโยบายต่าง ๆ ที่กล่าวมา แต่สำนวนนี้ไม่ได้แปลตามคำในต้นฉบับ กลับใช้วิธีการซ้ำในการร้อยเรียงประโยคภาษาไทย เนื่องจากกลุ่มประโยคกล่าวถึงการกระทำอย่างเดียวกัน ใช้คำว่า ทำตาม ซ้ำกันในบทความดังนี้ “การทำตามนโยบาย..... ทำตามทฤษฎี..... ทำตามแนวคิด..... การทำตามแผนยุทธศาสตร์.....” บริบทแสดงให้เห็นถึงความหมายของสำนวนนี้ จึงไม่ได้แปลออกมา

25) 波澜壮阔 หมายถึง ทะเลหรือทะเลสาบที่กว้าง และมีคลื่นใหญ่ อ่านจากประโยค “我们正在从事的中国特色社会主义事业是伟大而波澜壮阔的/ภารกิจที่เราากำลังทำเพื่อสร้างสังคมนิยมแบบมีอัตลักษณ์จีนเป็นงานยิ่งใหญ่” เนื่องจากในต้นฉบับภาษาจีนมีการใช้คำว่า “伟大” (ยิ่งใหญ่) ที่มีความหมายคล้ายกัน เพื่อไม่เกิดความซ้ำซ้อน จึงไม่ได้แปลสำนวนนี้ออกมา

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้สำรวจ และรวบรวมคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏในหนังสือ สี่จิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1 ทั้งหมด 459 คำ การใช้กลวิธีการแปลแบบเพิ่มเติมมี 38 คำ และกลวิธีการไม่แปลหรือละคำมี 32 คำ ผู้ศึกษาแบ่งคำเหล่านี้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) คำศัพท์ที่มีลักษณะทางการเมืองของจีน 2) บทกวี บทกลอนที่ถูกยกมากล่าวถึง 3) สำนวน สุภาษิตและคำพังเพยของจีน และ 4) คำศัพท์อื่นที่มีความหมายทางวัฒนธรรมจีน โดยการวิเคราะห์คำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนที่ใช้กลวิธีการแปลแบบเพิ่มเติมและการไม่แปลหรือละคำพบว่า คำศัพท์ที่มีลักษณะทางการเมืองของจีนเป็นจำนวนมากที่สุด เนื้อหาที่เพิ่มเข้ามาจะเป็นคำที่ขาดไปจากคำเดิม หรือเพื่อให้ความหมายคำแปลอ่านคล่องและชัดเจน จะเพิ่มประธาน กรรม ส่วนขยายที่เป็นส่วนสำคัญตามไวยากรณ์ภาษาไทย นอกจากนี้สำหรับคำอุปมาหรืออุปลักษณ์ต้องเพิ่มคำอธิบายเข้ามาจึงจะเข้าใจความหมายได้ ส่วนคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนที่ใช้กลวิธีการไม่แปลหรือละคำมีแค่ประเภทคำศัพท์ที่มีลักษณะทางการเมืองของจีนและสำนวน สุภาษิตและคำพังเพยของจีน เนื้อหาที่ตัดออกจะเป็นคำที่ติดกันสองคำที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายกัน คำอุปมาอุปไมยหรือคำที่แสดงอาการและการกระทำ และคำทำหน้าที่เป็นส่วนขยายของคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีน ซึ่งคำที่ตัดออกเหล่านี้ไม่ส่งผลต่อการถ่ายทอดความหมายในต้นฉบับ นอกจากนี้ยังพบคำที่ไม่ได้แปลออกมา หลังการตีความของเนื้อหาแล้วพบว่า ความหมายของคำที่ไม่ได้แปลออกมานั้นสามารถอนุมานหรือสรุปจากความหมายของบทความข้างหน้าได้

2. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาพบว่า หนังสือ สี่จิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1 มีคำ และกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนทั้งหมด 459 คำ โดยการใช้กลวิธีการแปลแบบเพิ่มเติมมี 38 คำ และกลวิธี

การไม่แปลหรือละคำมี 32 คำ คำเหล่านี้ได้แสดงถึงสภาพสังคม การเมือง ค่านิยม ประวัติศาสตร์ของชนชาติจีน และคำที่สั่งสมจากการใช้ชีวิตของมนุษย์ ตรงกันกับความหมายที่ Gambier (อ้างถึงใน วราพัชร ชาลีกุล, 2560, หน้า 8) และ Liao Qiyi (2006, p. 232) เสนอขึ้นมาว่าเป็นคำหรือกลุ่มคำที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของวิถีชีวิตที่แตกต่างกันของผู้คนในแต่ละเชื้อชาติ สั่งสมจากการใช้ชีวิตในประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน อีกทั้งยังมีสำนวน สุภาษิต คำพังเพยเป็นจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ Fang Mengzhi (2011, p. 297) ที่ให้คำนิยามว่า คำทางวัฒนธรรมเป็นคำศัพท์ที่มีวัฒนธรรมแฝงอยู่

ด้านวิธีการแบ่งประเภท ผลการวิจัยพบว่าคำทางวัฒนธรรมในหนังสือ สี่จีนผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1 มีศัพท์เฉพาะทางการเมือง บทกวีที่ถูกยกมากล่าวถึง สำนวน สุภาษิตและคำพังเพย รวมถึงคำศัพท์อื่นที่มีความหมายทางวัฒนธรรมจีนเป็นจำนวน 459 คำ ตามเกณฑ์ในระดับการจำแนกวัฒนธรรมของ Eugene Albert Nida (1993, p. 91) จะแบ่งสำนวน สุภาษิต คำพังเพย และบทกวีที่ถูกยกมากล่าวถึงเป็นคำทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับภาษา ศัพท์เฉพาะทางการเมือง และคำที่มีความหมายทางวัฒนธรรมจีนเป็นคำทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับสังคม และค่านามที่เป็นโบราณวัตถุหรือสิ่งของต่าง ๆ ที่เป็นของจีนถือเป็นคำทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับวัตถุ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ไม่พบคำที่เกี่ยวกับนิเวศและศาสนา ในระดับความหมายของคำ คำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนในหนังสือเล่มนี้สามารถแบ่งตาม Zhao Chunfang and Du Mengmeng (2021, p. 95) เสนอว่าเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) ความหมายเท่าเทียมกัน 2) ความหมายเหมือนกันแต่การใช้คำต่างกัน 3) การใช้คำเดียวกัน แต่ความหมายต่างกัน และ 4) คำที่มีช่องว่างทางความหมาย ตามเกณฑ์การแบ่งประเภทระดับคำศัพท์ คำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนในหนังสือเล่มนี้สามารถแบ่งเป็น 5 ประเภท ได้แก่ 1) ศัพท์สร้างขึ้นใหม่ 2) ศัพท์การเมือง 3) ศัพท์ที่มีสี่พยางค์ 4) ภาษิต และ 5) ศัพท์อื่น ตรงกันกับเกณฑ์การแบ่งประเภท Yin Pi'an and Liu Mingxin (2017, p. 79) แต่ศัพท์เฉพาะทางการเมืองบางคำ บทกวีที่ยกมากล่าวถึง และสำนวนที่มีพยางค์มากกว่า 4 พยางค์จะไม่มีประเภทมารองรับการจำแนกประเภทนอกจากต้องศึกษาทั้งระดับคำ ความหมาย และวัฒนธรรม ต้องศึกษาลักษณะการใช้ภาษาอีกด้วย เพื่อเลือกเกณฑ์ที่เหมาะสม และบรรลุวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

จากการศึกษาลักษณะการใช้กลวิธีการแปลแบบเพิ่มเติมและการไม่แปลหรือละคำในการแปลคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนในหนังสือเล่มนี้พบว่า การใช้กลวิธีสองวิธีนี้สอดคล้องกับ Huang Zhonglian (2009, pp. 42-51) และ Liang Yuanling (2008, pp. 108-114) โดยผู้ศึกษาได้นำความหมายดังกล่าวมาใช้วิเคราะห์คำทางวัฒนธรรม

ผู้ศึกษาได้เปรียบเทียบการศึกษาลักษณะการใช้กลวิธีการแปลแบบเพิ่มเติม และการไม่แปลหรือละคำของผู้วิจัยท่านอื่นพบว่า ลักษณะการใช้กลวิธีการแปลแบบเพิ่มเติมมีความเหมือน คือ ต้องเพิ่มข้อมูลที่เขาไปสำหรับคำย่อในต้นฉบับ เมื่อแปลบทกวี สำนวนให้เพิ่มประธาน กริยา คำเชื่อมที่เป็นองค์ประกอบทางไวยากรณ์ตามภาษาเป้าหมาย นอกจากนี้ยังต้องเพิ่มคำอธิบายให้กับคำอุปมาอุปลักษณ์ด้วย สิ่งที่น่าสังเกตคือ มองทางความหมายของคำ คำที่มีข้อมูลเพิ่มทำให้ความหมาย

เปลี่ยนไป แต่มองทางบริบทของประโยคหรือย่อหน้า ข้อมูลที่เพิ่มเข้ามานั้นทำให้เข้าใจเนื้อหาของบทความได้มากยิ่งขึ้น

ส่วนลักษณะการใช้กลวิธีการไม่แปลหรือละคำจะละคำที่ใช้คู่กันเพื่อเน้นย้ำความหมาย แต่มีความหมายคล้ายกัน และไม่แปลคำอุปมาอุปไมย คำกริยาในต้นฉบับ แสดงใจความในฉบับแปล ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ลักษณะการใช้กลวิธีการไม่แปลหรือละคำในการแปลคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนเป็นภาษาไทย ในหนังสือเล่มนี้พบว่า ความต่างกับการแปลเป็นภาษาอื่นคือ การใช้วิธีการไม่แปลหรือละคำในหนังสือเล่มนี้จะละคำที่เป็นคุณศัพท์หรือทำหน้าที่เป็นส่วนขยายของคำและกลุ่มในต้นฉบับ อีกทั้งยังมีคำที่ไม่ได้แปลออกมา หลังการวิเคราะห์เนื้อหาของบทความแล้วพบว่า ความหมายของคำที่หายไปนั้นสามารถอนุมานจากการตีความหมายของบทความได้ และส่วนที่ละไปไม่ได้ส่งผลต่อความหมายของต้นฉบับ อย่างไรก็ตามการใช้กลวิธีการแปลแบบเพิ่มเติมและการไม่แปลหรือละคำไม่เพียงแต่ต้องดูความหมายของคำ ยังต้องมองถึงใจความของบทความ เพื่อพิจารณาที่จะเพิ่มหรือละในฉบับแปล

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. เนื่องจากระยะเวลาการตีพิมพ์หนังสือ สี่จีนผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1 ฉบับภาษาจีน และฉบับภาษาไทยห่างกันนานมาก ทำให้การศึกษากการแปลภาษาไทยมีจำนวนน้อย ถ้าหากว่ามีผู้ใดสนใจศึกษาต่อก็สามารถนำเล่ม 2 ที่เพิ่งตีพิมพ์เผยแพร่ในประเทศไทยมาศึกษาได้
2. การศึกษาครั้งนี้หนังสือ สี่จีนผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1 ฉบับภาษาจีน และฉบับแปลภาษาไทยมาเป็นแหล่งข้อมูล เพื่อศึกษากลวิธีที่ใช้ในการแปลคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีน หากมีผู้ที่สนใจศึกษาเรื่องกลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจีน หรือคำประเภทอื่นในอนาคต ผู้ศึกษาเห็นว่าควรเลือกหนังสือฉบับแปลที่แปลเป็นสองภาษาขึ้นไป ผลการศึกษาที่ได้จะมีประโยชน์ในเชิงเปรียบเทียบกลวิธีการแปลของภาษาปลายทางที่ต่างกัน

กิตติกรรมประกาศ

บทความฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง กลวิธีการแปลคำและกลุ่มคำทางวัฒนธรรมจีนเป็นภาษาไทยในหนังสือ สี่จีนผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ เล่ม 1 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยมี รศ.ดร.จตุวิทย์ แก้วสุวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา การวิจัยฉบับนี้สำเร็จด้วยดีเนื่องจากการให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าอย่างยิ่ง ในการให้คำปรึกษาการเขียนวิทยานิพนธ์ และเรียบเรียงบทความวิจัยฉบับนี้ตลอดจนได้ตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ที่ทำให้ข้าพเจ้าสามารถสำเร็จการศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาตะวันออกได้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

บรรณานุกรม

- วราพัชร ชาลีกุล. (2560). **กลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ: กรณีศึกษา เรื่อง เรื่องของจัน ดารา แต่งโดย อุษณา เฟื่องธรรม**. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการแปลภาษาอังกฤษและไทย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Eugene Albert Nida. (1993). **Language, Culture, and Translating**. Shanghai: Shanghai Foreign Language Education Press.
- Fang Mengzhi. (2011). **A Dictionary of Translation Studies in China**. Shanghai: Shanghai Foreign Language Education Press.
- Huang Zhonglian. (2009). **Methodology of Translation**. Beijing: China Social Sciences Press.
- Li Xinxing. (2019). **Translation Strategies for Chinese-Specific Expressions from the Perspective of Skopos Theory: A Case Study of “Xi Jinping: The Governance of China”**. Unpublished Master's thesis, Heilongjiang University.
- Li Yunhan. (2000). **Chinese Stylistics**. Guangzhou: Guangdong Education Publishing House.
- Liang Yuanling. (2008). **Translation Theory and Practice between Thai and Chinese**. Chongqing: Chongqing University Press.
- Liao Qiyi. (2006). **Exploration of Contemporary Western Translation Theory**. Nanjing: Yilin Press.
- Nie Xin. (2019). **A Study on the Conceptual Metaphors Translation the Thai Version of Xi Jinping: The Governance of China**. Unpublished Master's thesis, Yuannan University.
- Peter Newmark. (1988). **A Textbook of Translation**. New York: Prentice-Hall International.
- Pu Biao, & Zhu Zhaowei. (2019). Translation Strategies of Culturally-loaded Words in Xi Jinping: The Governance of China—From the Perspective of Eco-translatology. **Journal of Fuqing Branch of Fujian Normal University**, 39(6), pp. 46-52.
- Pu Xinyue. (2023). **A Study on Cambodian Translation of the Conceptual Metaphors in Xi Jinping: The Governance of China Volume 1**. Unpublished Master's thesis, Guangxi University for Nationalities.

- Qi Ji. (2015). **English Translation of Chinese-specific Words in The Governance of China in the Light of Foreignization and Domestication**. Unpublished Master's thesis, Beijing Foreign Studies University.
- Tang Chunmei. (2019). A Reader Response Theory Perspective on the Translation of Cultural Loaded Words in Chinese: A Case Study of 'Xi Jinping: The Governance of China'. **Overseas English**, 20(12), pp. 44-45.
- Wu Shuang, & He Lingjing. (2020). A Study of Culture-Loaded Words in Translation from the Perspective of Translation Theory of Interpersonal Communication: A Case Study of the English Translation of 'Xi Jinping: The Governance of China'. **Chinese Character Culture**, 33(23), pp. 127-129.
- Yin Pi'an, & Liu Mingxin. (2017). A Study on Translation Strategies of Culture-Loaded Words in 'Xi Jinping: The Governance of China' from the Perspective of Script Theory. **Jiangsu Foreign Language Teaching and Research**, 21(4), pp. 79-82.
- Zhao Chunfang, & Du Mengmeng. (2021). A Study of Cultural Loaded Words in Intercultural Communication. **Chinese Character Culture**, 33(19), pp. 94-96.
- Zhu Chaowei. (2020). What Can Foreign-Oriented Publicity Translators Learn From the Successful Translation of Xi Jinping: The Governance of China. **Foreign Language and Literature (bimonthly)**, 36(3), pp. 83-90.